

**LEON MARC
ZA NOVO TRADICIJO,
PISMA DUHOVNIKOM IN
DRUGIM PASTORALNIM
DELAVCEM V LETU
EVHARISTIČNEGA
KONGRESA, DRAVLJE 2010**

Pravijo, da je najtežje imeti duhovne vaje za duhovnike. Verjetno zato, ker imajo "pobožnih" besed že polna ušesa in se jih le stežka kaj prime. Po drugi strani najbrž, vsaj za duhovnika, tudi zato, ker to od pripravljalca zahteva, da se poglobi tudi v svoj položaj in ne samo soli pamet drugim. Da pa bi se duhovnih ali pastoralnih nagovorov duhovnikom lotil laik? Nezaslišano! Kar vidim kakšne svoje kolege, ki se že vnaprej zgražajo ... Kako naj vendar laik razume vso kompleksnost našega položaja, kako naj ujame drugačnost naše

življenjske odločitve, kako naj začuti, kaj nas tare ... Pa vendar, je mogoče! In ne samo mogoče, res navduši. Spodbudi in izziva. Preko tega branja sem na svoji duhovniški poti našel sopotnika in sobrata tam, kjer ga verjetno ne bi pričakoval.

Leon Marc ob evharističnem kongresu v Sloveniji, torej pred približno letom, sklene prispevati po svojih močeh k pripravi. Zato zapiše (ali bolj verjetno zbere neodposlana(?)) pisma različnim duhovnim pastirjem, ki so tako ali drugače zaznamovali naš čas in duhovno atmosfero. Nekatera bolj, druga manj kritična. A skozi vsa žari živa povezanost s tkivom Cerkve in stvarna refleksija naših razmer. Gotovo, ne morem se strinjati kar z vsem, marsikaj sam vidim drugače, a že s tem, da avtor zazna nekatere probleme, ki drugače v Cerkvi ostajajo bolj ali manj ob strani, recimo birokratsko samovoljo lokalnih sakralnih "kraljev na Betajnovi", prijetno presenetiti. Predvsem pa je v svojem pisanju prijeten sogovornik, ki pogumno, precejšnji nenaklonjenosti pobudi laikov v slovenski Cerkvi navkljub, razmišlja, išče in spodbuja. Predvsem dejstvo, da svobodno in argumentirano premišljuje na področju, ki je pri nas tradicionalno prepuščeno nadškofovi pridigi na veliki šmaren in pa našemu medsebojnemu duhovniškemu šepetanju (ali še to ne), mi pomeni veliko

znamenje upanja – in kažipot tudi za druge. In postavlja pod vprašaj eno zadnje čase najbolj zakoreninjenih drž intelektualca v slovenskem cerkvenem prostoru, namreč tragično distanco. Vse preveč je razširjeno občutje, da se vsi misleči počutijo popolnoma ob robu (in včasih tudi čez rob) našega občestva. Da jih samo občestvo v nekakšnem primitivnem strahu (pred resnico?) na ta rob vedno znova poriva (tudi z izgovorom na "Nauk", ki ga pogosto, žal nereflektirano, navaja bolj papeško od papeža). Kdor razmišlja, se sprašuje, je v našem okolju žal prehitro sumljiv in se mora počutiti odpadnika, namesto da bi čutil podporo za svoje iskanje in prizadevanje. Končno sam nauk Cerkve pač temelji na dolgoletnem (navdihnjenem) razumskem iskanju. A žal bo verjetno vedno tako, da bodo v imenu površnosti diskvalificirani tisti, ki želijo iskati globlje. In jih bodo dojemali kot tiste, ki izpodjedajo korenine, ne pa jih negujejo. Leon Marc takšni ubijajoči atmosferi navkljub tvega in pride z besedo na dan. Besedo, ki je osvežilna, izziva in tolaži. Ne le nas duhovnike, pač pa tudi laike. Najprej s tem, da odpira prostor dialoga na področju, kjer ga tradicionalno ni. Potem s tem, da pokaže, da lahko tudi laik spodobno razpravlja o notranjecerkvenih vprašanjih. S tem spodbuja še druge slovenske katoliške intelektualce, da se umaknejo iz zavetja

nekakšnega disidentstva (ki ga najbolj radikalno upodablja Vinko Ošlak s svojim "odhodom") in pogumno gradijo občestvo.

Avtor se v pismih dotakne najprej vprašanja verske prakse staršev veroučencev in duhovnikovega odnosa do nje. Nato spodbudi k temu, da maše ne bi bile tako polne raznih senzacionalnih dodatkov, ki naj bi jih naredile "popularne", temveč da naj bi več vložili v jasnost, približanje samega mašnega obreda, ki je sam na sebi brez vseh uvodov, igrice in podobnih okraskov dogodek "par excellence". Na novo ovrednoti nedeljsko mašno obveznost in jo skuša očistiti priokusa zoprne rutine. Posvari pred pretiranim poglobljanjem v (pre)zahtevno duhovnost in pobožnosti, namesto tega pa spodbudi k tvorni dejavnosti in vsakdanji praksi. Ne spreneveda se ob vprašanju duhovniške osamljenosti in alkoholizma. Duhovnike spodbuja, naj tudi v navidezno nezanimivih cerkvenih službah, kot je recimo mesto izseljenskega duhovnika, skušajo najti izziv in razsežnost svoje poklicanosti. Ob sobotnem letu opozori, da je pastoralna najprej pravzaprav božje delo (in ni odvisna samo od nas in našega prizadevanja). Merc se ne ustraši niti vprašanja homoseksualnosti in pedofilije, kjer jasno izpostavi sprenevedanje in marginalizacijo, ki ti temi žal obdaja. Ustavi se ob gibanju Pot, ki je dodobra pretreslo

prejšnjo generacijo – ob tem se lahko vprašamo, ali danes obstaja pobuda v naši Cerkvi, ki v okviru "čustvene in duhovne uravnoteženosti" premore enako mero ognja in globine. Brez leporečenja in ideologiziranja se sooči z vprašanjem trpljenja, ki je najbolj zgoščeno po bolnišnicah, in stvarno razoroži še sodobno nagibanje k evtanaziji. Ob vprašanju ekumenizma se dotakne avtor tudi njegovega širšega kulturnega pomena, ki pomeni na eni strani jasno zavest svojih korenin in samobitnosti, po drugi strani pa zavest o medsebojnem bogatstvu različnih in odstop od nacionalnih kompleksov. Opozori na "pocukrano", plitvo in nereflektirano marijansko pobožnost, ki je pri preprostih dušah sicer lahko dopustna, a naj bi jo duhovnik vendarle presegel in nadgradil s sodobnosti ustreznim odnosom do Božje Matere. V rožnem vencu vidi možnost, da katoličani spet odkrijemo meditacijo. Čaščenje svetnikov, pravi drugje, nam ne sme zamegliti ali zмести odnosa z Jezusom. Spodbudi duhovnike in Cerkev, naj bolj pogumno in v sodobnem, svežem jeziku spregovorijo o smrti in posmrtnosti, ki je za ostali svet pogosto tabu tema. Razgali dostikrat zelo površen odnos oznanjevalcev do spolnosti, ki se pogosto zvede zgolj na skupek prepovedi, ne spregovori pa o njeni resnični, čudoviti vsebini. Ob verskem tisku izrazi pomislek, da nas rad

preveč zapira v geto, namesto da bi bil sredstvo dialoga in evangelizacije. Ob izkušnji cerkve na Irskem razkriva, da je ključno delo duhovnika pač duhovno spremljanje ljudi in da je ostala organizacijska ter kulturna dejavnost drugotna, če že ne neposredno delo drugih. Razmišlja o čedalje bolj opuščanem zakramentu spovedi in se nagiba k uvajanju skupne odveze (do česar smo morda lahko sicer skeptični, a nas utegnejo razmere pripeljati do tega). Ob vprašanju splava in spočetja "in vitro" svari pred pretiranim dogmatizmom in se zavzema za konstruktiven dialog z ljudmi "blage volje". Kritizira problematično politikantstvo vodstva Cerkve v osamosvojeni Sloveniji. Ob Kardinalu razmišlja o vstopanju velikih osebnosti v našo zakotnost. Slovenski Cerkvi iz srca voščiči, da bi dovolila po vojni pokojnim počivati v Božjem miru in bi znala stopiti na distanco do tedanjih časov in v dialog s sedanjimi. Predlaga "prevod" Svetega pisma v sodobni jezik. Opozori na kulturni prepad med cerkveno tradicijo in vsakodnevnim komunikacijskim prostorom. Nagovori še teologa prof. Künga in p. Rupnika, knjigo pa zaključi s pojasnilom, lahko bi rekli tudi apologijo, zakaj ta pisma.

Skratka, dinamično, izzivalno, iskrivo branje. In iskrica upanja za slovensko "malo čredo".

Jernej Kurinčič